

Handläggare
Jenny Lindskog
Telefon: 08-50827631**Till**
Idrottsnämnden
2025-10-20

Handlingsplan för en åldersvänlig stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen (Dnr KS 2025/524)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Idrottsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Stockholms stad har åtagit sig att följa den modell som Världshälsoorganisationen (WHO) har utvecklat där ett antal områden har pekats ut som särskilt betydelsefulla för att vara en åldersvänlig stad. Som en del av arbetet ska Stockholms stad ta fram en handlingsplan. Handlingsplan för en åldersvänlig stad föreslås ersätta *Handlingsplan för en äldrevänlig stad* som har löpt ut.

Idrottsnämnden ser *Handlingsplan för en åldersvänlig stad* som ett viktigt styrdokument för att stärka samverkan och främja äldres hälsa i Stockholm. Tidigare initiativ, inklusive samverkan mellan nämnder och framtagandet av en särskild handlingsplan för äldre och fysisk aktivitet, har lett till förbättrade förutsättningar för äldre att delta i hälsofrämjande aktiviteter. Fysisk aktivitet främjar även kognitiv hälsa och psykiskt välbefinnande hos äldre. När motion kombineras med social samvaro stärks delaktighet och livskvalitet. Dessa faktorer samverkar och utgör centrala komponenter för ett hälsosamt och aktivt åldrande.

Nämnden betonar behovet av en högre ambitionsnivå och efterfrågar tydliga och konkreta formuleringar som säkerställer att målen nås effektivt. Det bör framgå hur arbetet utvecklas från en äldrevänlig till en åldervänlig stad. För att öka tydlighet och uppföljningsbarhet föreslås en visuell översikt med mål, ansvariga nämnder och samverkansparter.

IdrottsförvaltningenPalmfeltsvägen 5
Box 8313
10420 Stockholm
Växel 08-50827700
Fax
idrott@stockholm.se
<https://motionera.stockholm/>

Bakgrund

Som grundare och fullvärdig medlem av det europeiska nätverket *Age-friendly cities and communities* har Stockholms stad åtagit sig att arbeta för att uppnå en åldersvänlig stad. Stockholms stad har även åtagit sig att följa den modell som Världshälsoorganisationen (WHO) har utvecklat där ett antal områden har pekats ut som särskilt betydelsefulla för att vara en åldersvänlig stad. Som en del av arbetet ska Stockholms stad ta fram en handlingsplan.

Handlingsplan för en åldersvänlig stad föreslås ersätta *Handlingsplan för en äldrevänlig stad* som har löpt ut.

Ärendet

Handlingsplan för en åldersvänlig stad syftar till att säkerställa att äldre personer åtnjuter samma mänskliga rättigheter som andra grupper i samhället. Handlingsplanen innehåller fem utvecklingsområden som utgår från WHO:s modell och som har anpassats till stadens förutsättningar. Dessa är:

- Delaktighet och inflytande
- Samverkan och partnerskap
- Social inkludering
- Bostäder och stadsmiljö
- Kommunikation och information

Förslag till Handlingsplan för en åldersvänlig stad remitterades ut av kommunstyrelsen 13 augusti 2025 för yttrande.

Ärendets beredning

Ärendet har remitterats från kommunstyrelsen för yttrande senast 25 oktober 2025. Förslaget har även remitterats till exploaterings-, kultur-, social-, stadsbyggnads-, trafik- och äldrenämnden, Norra innerstadens och Skärholmens stadsdelsnämnder samt Stockholms Stadshus AB (Micasa, bostadsbolagen och Bostadsförmedlingen). På idrottsförvaltningen har ärendet beretts av avdelningen för idrottsverksamhet inomhus i samverkan med idrottsstrategiska enheten.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Idrottsnämnden ser *Handlingsplan för en åldersvänlig stad* som ett viktigt styrdokument för att utveckla samverkan inom staden och för att främja äldres hälsa i Stockholm.

I samband med att *Handlingsplan för en äldrevänlig stad* tillkom initierade äldreombudsmannen ett samarbete mellan flera nämnder, där en arbetsgrupp fick i uppdrag att utveckla samarbeten för att äldre ska erbjudas aktiviteter för fysisk, psykisk och social hälsa.

År 2021 fick idrottsnämnden i uppdrag att, i samråd med äldrenämnden, ta fram *Idrottsnämndens handlingsplan för att främja hälsa hos äldre*. Dessa uppdrag har tydliggjort behovet av gemensamma insatser och förväntningar på samverkan.

Resultatet är snabbt förbättrade möjligheter för äldre att delta i fysiska, fallförebyggande och sociala aktiviteter, särskilt i stadens simhallar där riktade motionsmöjligheter erbjuds. Inom utvecklingsområde *Samverkan och partnerskap* lyfter handlingsplanen goda exempel på samverkan mellan nämnder och civilsamhället.

Mot bakgrund av dessa erfarenheter anser nämnden att den reviderade handlingsplanen bör innehålla konkreta mål, tydlig ansvarsfördelning mellan nämnderna och högre ambitionsnivå. En visuell sammanställning av konkreta mål för utvecklingsområdena, ansvar och samverkansparter föreslås för ökad tydlighet och uppföljningsbarhet.

Fysisk aktivitet har ett väl etablerat samband med kognitiv funktion, psykiskt välbefinnande och social gemenskap - faktorer som sammantaget bidrar till ett aktivt och självständigt åldrande med bibehållen livskvalitet.

Det är angeläget att klargöra hur den nya handlingsplanen ska ta steget från en handlingsplan för en "äldrevänlig" till en "äldersvänlig" stad. Det bör framgå hur positionen förstärks för att långsiktigt utveckla stadens arbete inom området.

Utvecklingsområde - Delaktighet och inflytande

Nämnderna ska fortsätta att utveckla ett åldersvänligt arbetssätt för att säkerställa att olika preferenser från äldre tillvaratas och vägleder verksamheten. Äldrenämndens och stadsdelsnämndernas ansvar kan klargöras i handlingsplanen, likaså idrottsnämndens ansvar att tillhandahålla fysiska aktiviteter av social karaktär.

Utvecklingsområde - Samverkan och partnerskap

Nämndens uppdrag, i kommunfullmäktiges budget för 2025, är att *"Äldrenämnden ska i samarbete med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med att nå och skapa förutsättningar att i ökad utsträckning delta i fysiska aktiviteter"*. Budgetuppdrag som medför tydligt ansvar skapar förutsättning för långsiktighet. Nämnden föreslår att idrottsnämndens uppdrag framgår tydligt i *Handlingsplan för en åldersvänlig stad*.

Utvecklingsområde - Social inkludering

I den reviderade handlingsplanen saknas idrottsnämndens verksamheters betydelse för att minska ofrivillig ensamhet. Mot bakgrund av att stadens simhallar spelar en viktig roll som mötesplatser för äldre stockholmare, föreslås tydlighet i behovet av samverkan mellan äldrenämnden, stadsdelsnämnderna, och idrottsnämnden. Simhallarna erbjuder en mängd hälsofrämjande och även anpassade aktiviteter riktat till seniorer. Som helhet är besök i simhallarna ett gott exempel på en jämställd verksamhet.

Samarbetet mellan stadsdelsnämnder och idrottsnämnden kan fördjupas ytterligare för att öka tillgång och information om fysiska och sociala aktiviteter för seniorer. Särskilt fokus bör ligga på att stärka lotsfunktioner i stadsdelsnämnderna, fördjupa samarbeten kring Fysisk aktivitet på recept i simhallarna och främja föreningslivets roll i det förebyggande hälsoarbetet. Syftet ska vara att nå fler inaktiva och socialt isolerade äldre och skapa förutsättningar för ett mer aktivt och hälsosamt åldrande i hela staden.

Utvecklingsområde - Bostäder och stadsmiljö

Det är av stor betydelse att främja rörelse utifrån ett universellt perspektiv – genom stadens utegym, motionsspår, vandringsleder samt möjligheter till vardagsmotion och aktiv transport. Ett aktivt friluftsliv året runt kan möjliggöras, så att äldre ges förutsättningar att vara fysiskt aktiva livet ut.

Utvecklingsområde - Kommunikation och information

Enkäten till Medborgarpanelen 60+ visar att 44 procent efterfrågar bättre information om tillgängliga aktiviteter. Nämnden föreslår därför att främjandet av fysisk aktivitet bland äldre tydligare integreras i *Handlingsplan för en åldersvänlig stad*.

Kommunikationsinsatser bör anpassas både lokalt och stadsövergripande, med hänsyn till äldres varierande behov.

Marina Höglund
Idrottsdirektör
Idrottsförvaltningen

Niklas Pettersson
Avdelningschef
Idrottsförvaltningen

Bilagor

1. Handlingsplan för en åldersvänlig stad